



PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET



Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eritoidud

Svetlana Jankovenko
Põllumajandus- ja Toiduamet
10.05.2023

Eritoit

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 609/2013

Eritoidu all mõistetakse sellist toitu, mis on mõeldud tavapärasest erinevate toitumisvajadustega inimestele ning mis on seetõttu valmistatud eritehnoloogiat kasutades või millel on tavatoidust erinev koostis.

Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu;

imiku- ja väikelapsetoit;

meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toit;

kehakaalu alandamiseks kasutatavad päevatoidu asendajad



Imiku piimasegu ja jätkupiimasegu



Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2016/127

Imiku piimasegu on imikutele esimestel elukuudel ettenähtud toit, mis rahuldab ainsa toiduallikana nende toitumisvajadusi kuni sobiva lisatoidu kasutuselevõtmiseni.

Jätkupiimasegu on imikutele pärast sobiva lisatoidu kasutuselevõtmist ettenähtud toit, mis on imikute peamiseks vedelikuallikaks järk-järgult mitmekesisemaks muutuv asendav toiduvalik.

Toodetel peab olema märges selle kohta, millises vanuses imikule on toode ette nähtud.

Näiteid märgistuse erinõuetest

Laktoosi ja dokosaheksaeenhappe (DHA) kohta esitatavad väited:

- Kui laktoos on ainus tootes olev süsivesik, võib imiku piimasegu ja jätkupiimasegu kohta esitada väite „**ainult laktoos**“;
- Kui laktoosi sisaldus on väiksem kui 2,5 mg/100 kJ (10 mg/100 kcal), võib imiku piimasegu ja jätkupiimasegu kohta esitada väite „**laktoosivaba**“;
- Kui väidet „laktoosivaba“ esitatakse muudest valguallikatest kui sojavalgu isolaatidest toodetud imiku piimasegu ja jätkupiimasegu kohta, tuleb sellele lisada väide „**ei sobi imikutele, kellel on galaktoseemia**“;
- Väidet „**sisaldab dokosaheksaeenhapet**“ või „**sisaldab DHA**d“ võib esitada ainult enne 22. veebruari 2025 turule lastud imiku piimasegu kohta.

Imiku- ja väikelapsetoit



Maaeluministri 11.07.2016 määrus nr 43

Imiku- ja väikelapsetoit on toit, mis on ette nähtud tervete imikute eritoitumisvajaduste rahuldamiseks rinnapiimast võõrutusperioodil ja tervete väikelaste lisatoiduks ja/või nende järkjärguliseks kohanemiseks tavatoiduga.

Toidu liigitus:

- Imikule ja väikelapsele ette nähtud teraviljatoit;
- Muu imiku- ja väikelapsetoit, välja arvatud teraviljatoit.

Näiteid märgistuse erinõuetest

- Toode peab sisaldama teavet, millises vanuses imikule on toode ette nähtud (NB! mitte alla nelja kuu vanusele imikule);
- Märgistus peab sisaldama teavet gluteenisisalduse või selle puudumise kohta alla kuue kuu vanusele imikule ettenähtud toidu puhul.

Meditiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidud



Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2016/128

Meditiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toit on:

- toit, mis on eriliselt töödeldud või koostatud ja ette nähtud kasutamiseks meditsiinilise järelevalve all olevate patsientide, sealhulgas imikute jaoks;
- toit, mis on ette nähtud täielikuks või osaliseks toitumiseks patsientidele, kellel on piiratud, kahjustunud või häirunud võime tavatoidu või teatavate selles sisalduvate toitainete või metaboliitide manustamiseks, seedimiseks, imendumiseks, metaboliseerimiseks või eritamiseks või kellel on muud meditsiiniliselt kindlaks tehtud toitumisvajadused, mille rahuldamist ei ole võimalik tagada üksnes tavatoitumise muutmisega.

Näiteid märgistuse erinõuetest

- Esitatud peab olema teave, et toodet tuleb kasutada meditsiinilise järelevalve all;
- Märge selle kohta, kas toode sobib kasutamiseks ainsa toitainelallikana*
- Märge „**Dieetraviks ... korral**“, kus lünka kirjutatakse haigus või tervises seisund, mille puhul toode on ette nähtud;
- Omaduste kirjeldus, mis muudavad toote kasulikuks konkreetse haiguse või tervises seisundi puhul.

Kehakaalu alandamiseks kasutatavad päevatoidu asendajad



Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 2017/1798

Kehakaalu alandamiseks ettenähtud päevase toidu asendaja on toit, mis on spetsiaalselt ette nähtud kehakaalu alandamiseks vähendatud energiasisaldusega toitumise puhul ning millega asendatakse toidukäitleja juhiste kohasel kasutamisel kogu päevane toit.

Näiteid märgistuse erinõuetest

- Kasutada tuleb nimetust „**Päevase toidu asendaja kehakaalu alandamise eesmärgil**“;
- Märge selle kohta, et toode on ette nähtud üksnes tervetele ülekaalulistele või rasvunud täiskasvanutele, kes kavatsevad kehakaalu vähendada;
- Märge toidu võimaliku lahtistava toime kohta esitatakse, kui tarvitamisjuhise kohaselt valmistatud toit sisaldab päevase toidu koguse kohta üle 20 g polüoole;
- Kui toote energiasisaldus on väiksem kui 3 360 kJ/päev (800 kcal päevas), võib kasutada märget „**väga väikese kalorsusega dieettoit**“;
- Kui toote energiasisaldus on 3 360 kJ/päev (800 kcal päevas) kuni 5040 kJ/päevas (1200 kcal/päevas), võib kasutada märget „**väikese kalorsusega dieettoit**“.

Toidukomponentidega seotud väljendid

Gluteen

Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 828/2014

„Gluteenivaba” – toidu gluteenisisaldus ei ole suurem kui 20 mg/kg



EE-123-123



OATS
EE-123-123

Rahvusvaheliselt tunnustatud gluteenivaba toidu kaubamärk (läbikriipsutatud viljapea)

Eestis väljastab seda rahvusvahelise intellektuaalomandiga kaitstud gluteenivaba kaubamärki Eesti Tsöliaakia Selts

NB! „Gluteenivaba” ei ole lubatud kasutada, kui kõik samalaadsed toidud on gluteenivabad, nt mahlad, kala

„Väga väikese gluteenisisaldusega” – toidu gluteenisisaldus ei ole suurem kui 100 mg/kg

Laktoos

„Laktoosivaba” – laktoosisisaldus on väiksem kui 10 mg/100 g või 100 ml kohta

Märke „laktoosivaba” võib imiku piimasegu ja jätkupiimasegu kohta esitada tingimusel, et toote laktoosisisaldus on väiksem kui 2,5 mg/100 kJ (10 mg/100 kcal)

NB! „Laktoosivaba” ei ole lubatud kasutada, kui kõik samalaadsed toidud on laktoosivabad, nt mahlad, kala

„Madala/väikese laktoosisisaldusega”– laktoosisisaldus on väiksem kui 1 g/100 g või 100 ml kohta

Allergiat/talumatus põhjustavad ained või tooted

Allergeenide esitamine

Esitatakse **koostisosade loetelus** eristuvalt

- Kasutades kirjastiili, kirjasuurust, taustavärvi
- Vajadusel toidu nimetuse juures, nt bulgur (**nisu**) või tilapia (**kala**)

Näide:

Koostisosad: suhkur, **munavalgemass**, maisitärklis, veiniäädikas, lõhna- ja maitseained (sh **mandel**)

Kui koostisosade loetelu puudub

- Esitatakse sõnaga „sisaldab” → „sisaldab sulfiteid”

Allergeenide esiletõstmise pole vajalik

- Kui toidu nimetus viitab selgelt allergeenile ja koostisosade loetelu esitamine pole nõutud
Nt piim, krevetid

„Munaliköör” → ei pea märkima „sisaldab muna”

Allergiat/talumatust põhjustavad ained või tooted

Toidualase teabe määruse (EL) nr 1169/2011 II lisa

- Gluteeni sisaldavad teraviljad: **nisu, rukis, oder, kaer**
- Koorikloomad
- Muna
- Kala
- Pähklid
- Sojaoad
- Piim
- Seller
- Sinep
- Seesamiseemned
- Väeveldioksiid ja sulfitid
- Lupiin
- Molluskid





PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Täna kuulamast!

Svetlana Jankovenko